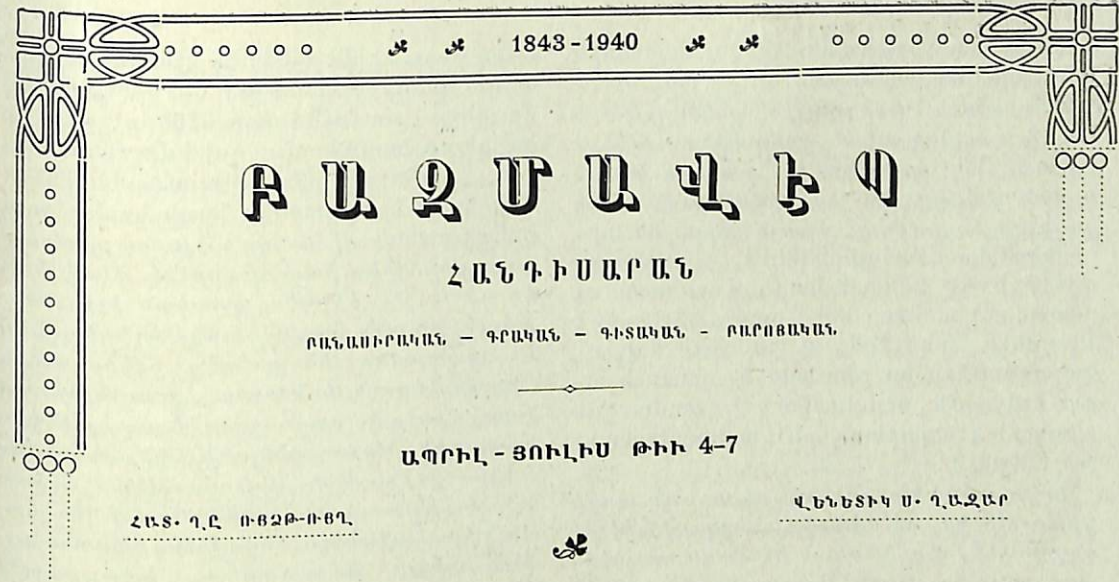

Խմբ. - Ա. Շրջաբերական նամակ Ն. Ս. Պրոս Ժ. Ս. Քաջանյապետի (շար. և վերջ)	52
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ - ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ	81
Հ. Յ. Ազգեր. - Առաքելական քարոզու-թիւնը Հայոց մէջ (շար.)	87
Հ. Սամուէլ Արամեան. - Հիւանդաց Օծ-ման Խորհուրդը Հայ եկեղեցւոյ մէջ - Մատա-կարարութեան Ծէսը (շար. և վերջ)	94
Յովհ. Արքեպ. Նազիւան. - Երանելի Տէր Կոմիտաս քաջանայի մարմնոյն հարցը (շար.)	98
Հ. Ստեփան Գեորգիւս. - Ամբողջութիւնը Հայ բժշկական «Անգիտաց անպէտ»ը ևւն.	106
Հ. Ե. Փ. - Լայպիցի և Հայերը - Հայկա-կան պատմութիւնը Լայպիցի նամակներէն	128
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ	
Ս. Ճեվահիճեան. - Հայկական կամարը գոթական ոճին մէջ (շար.)	112
ԳՐԱԿԱՆ	
Հրաչ Բաղարեց. - Հեծեծանքներ	116
Արսէն Երկար. - Առասպել	118
Մ. Թումբա. - Արաղիլին (Թրգմ. հունգ. է. Հ. Ա. Ֆոկուլեան)	118
Յակոբ Արամեան. - Փորձութիւն	119
Վահան Տէրեանէն անտիպ քերթումը մը ուղղումը Հայաստանի	120
Ճ. Բարիսի. - Յուդայի փորձութիւնը (Թրգմ. Իսաւրէ)	121
ՕՐՈՒՄՆ ԳՐԳԵՐ - ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ	
Հ. Արսէն Արամեան. - Յունարէն գեր-բայերով կազմուած դարձումներու հայե-րէն թարգմանութիւնը (Վլաստ Պրաթէանու)	124
ՀԱՅ ՄԱՍՈՒԼ	
Հ. Ե. Փ. - Պարբերականներ՝ Սիոն (1940), Յունուար-Յունիս), Հանդէս Ամսորեայ (1939, Յունիս-Դեկտ.), Անահիտ (1940, Յուն-Մարտ)	134
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ	
Հանդիսական օրեր Միսիթաբեան Հաստատու-թիւններուն մէջ.	
Խմբ. - 25ամեայ յորիւն Քաջանյապե-թեան Գերդ. Սրապիոն Վ. Ռուհիմեան Ընդհ. Արքայ Միսիթ. Միսրանութեան	138
Խմբ. - Ապրիլեան Նահատակներու յիշա-տակը Մ. Ռաֆայէլեան Վարժարանի մէջ	138
Հալիպի. - Ապրիլեան Նահատակներու յիշատակը Հալիպի Միսիթ. Վարժարանի մէջ.	139

Réd. — Première lettre Encyclique de S. S. Pie XII (suite et fin)	81
ACADEMIE ARMENIENNE — PHILOGIE	
P. J. Aucher. — La prédication Apostolique chez les Arméniens	87
P. Samuel Aramian. — Le St. Sacrement de l'Extrême Onction dans l'Eglise Arménienne: Le rite	94
Mgr. Jean Nazlian. — La question des reliques du bienheureux Gomidas, prêtre martyr	98
P. E. Férahian. — «Ankidatz anbede» de Amirdovlath médecin arménien	106
P. E. Paitchikian. — Leibniz et les Arméniens	128
BEAUX — ARTS	
S. Djévahirdjian. — La voûte Arménienne dans le style gothique (suite)	112
LITTÉRATURE	
Hratch Katcharentz. — Lamentations	116
Arsène Yergath. — Fable	118
M. Tompa. — A la Cigogne (trad. par P. A. Fogolyan)	118
J. Atamian. — Tentation	119
Vahan Dérian. — Une poesie inédite (à l'Arménie)	120
G. Papini. — Giuda tentato (trad. de l'it.)	121
LIVRES DU JOUR — RECENSIONS	
P. Arsène Atamian. — «La traduction Arménienne des tours participiaux grecs» (de Banateanu Vlad)	124
PRESSE ARMENIENNE	
P. E. Paitchikian. — Revues périodiques Arméniennes: Sion, Handes Amsorya, Anahit	134
ECHOS ARMENIENS	
FÊTES DANS LES INSTITUTIONS MÉKHITHARISTES	
Réd. — Jubilé sacerdotal de Mgr. Sérapion Oulouhadjian, Abbé Général des PP. Mékhitharistes	138
Réd. — La mémoire des martyrs Arméniens dans le Collège Moorat - Raphaël de Venise	138
Alépin. — idem au Collège Mékhith. d'Alep	139

ԲԱԶՄԱՎԵՊ

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ - ԳՐԱԿԱՆ - ԳԵՍԱԿԱՆ - ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

ԱՊՐԻԼ - ՅՈՒԼԻՍ ԹԻԻ 4-7

ՎԵՆԵՏԻԿ Ս. ՂԱԶԱՐ

ՀԱՏ. ԴԸ ՌԵԶԹ-ՌԵԶ.

ԱՌԱՋԻՆ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿ

Ն. Ս. ՊՐՈՍ ԺԵ Ս. ՔԱԶԱՆՅԱՊԵՏԻ

(Շար. տե'ս «Բազմավեպ» 1940, էջ 273)

ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պետական իշխանութիւնը հաստատուած է հասարակաց Արարչին կողմէն, ինչպէս էլ պարզէ մեր իմաստուն նախորդը Լեւոն ԺԳ. իր Շրջաբերականին մէջ⁽²⁸⁾, որպէս իր կառավարէ ընկերային կեանքը իր տիեզերական սկզբունքներով, անխախտ օրէնքի մը պահանջներուն համաձայն, և մարդկային անհատին կարելիութիւնը ըն-ծայէ՝ ներկայ այս կեանքի ընթացքին՝ իր մարմնաւոր, և մտաւոր ու բարոյական մարմնաւոր, և ժողովուրդի կամ ընկերային մէկ դասա-կարգին, և կամ երբ պետութիւնը ինք-նին, իրեն բացարձակ տէր անկախ ամէնքէն՝ իրեն կը բռնադրուէ այդպիսի իշխանութիւն մը:

պատճառէ մը, այլ մանաւանդ մարդուն ընական կատարելութիւնը պատշաճօրէն իրադրեալու տեսակէտէն, որուն ինչպատ Արարչէն սահմանուած է պետութիւնը իրեն միջոց և ապաւին:

Ո՛վ որ կը նկատէ պետութիւնը իբրեւ նպատակ՝ որուն պէտք է ստորակարգուի և ուղղուի ամէն բան, կը վնասէ ազգերու նշմարիտ ու տեսական զարգացումին: Այս տեսակէտը տեղի կ'ունենայ, երբ անսահ-ման իշխանութիւն կ'ընծայուի Պետու-թեան, իբրեւ ներկայացուցիչ ազգին, ժողովուրդին կամ ընկերային մէկ դասա-կարգին, և կամ երբ պետութիւնը ինք-նին, իրեն բացարձակ տէր անկախ ամէնքէն՝ իրեն կը բռնադրուէ այդպիսի իշխանութիւն մը:

Երբ պետութիւնը իրեն կը սեփականէ ու կ'ուղղէ անհատներու գործունէութիւնն ու ձեռնարկները, որ մասնաւոր ու բազ-մաթիւ օրէնքներով կը կառավարուին ի-րենց վախճանին ապահովապէս հասնելու համար, կրնան վտանգուիլ ի վնաս հասա-րակաց բարիին, որովհետեւ կը շեղին իրենց բնական կարգէն, և որոնց պա-

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՈՒ ՎԱՂՈՒԱՆ ՄԵՐ ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐՈՒՆ

Այն պահուն երբ լոյս կը տեսնէ քերթիս ներկայ միացեալ պրակը՝ առաջին վաղորդայնն է ահեղ մարտի մը որ չնկատած անկումը Աստրիայ, Չեխ ու Սլովէն երկիրներուն զգետնած է արդէն շարք մը ազգեր, ինչպէս Լեհաստան, Տանիմաքա, Նորվեգիա, Հոլանտա, Պելիա. եւ այդ փոքրերուն հետ մեծ Ֆրանսան ալ: Այդ պանծալի ազգին զորքը որ գաղթային պատկանելի կայսրութեան մը տէրն էր միանգամայն անուր եւ ահաւոր կործանումէն յետոյ սպառնալից սուր մը կը շողայ Անգլիոյ գլխուն վերեւ. կարծես մեծն Բաբելոնի փակատագիրն է որ կը հասնի... ուսկից յետոյ նոր աշխարհ մ'է որ դուրս պիտի գայ, նոր բաժանումներով, նոր կարգով ու սարքով:

Ժամանակին ու պատմութեան անդոճ վիճակներն են ասոնք. հին աստուածներ են որ կը մեռնին, ու կու գան նորերը՝ փակատագիր մը սեղմած իրենց բուռին մէջ... խորհրդաւոր ու անմեկնելի: Միշտ նոյն մարդկութիւնն է, սակայն, իր անյագ ծառաւոր ազատութեան ու բարօրութեան, որոնց համար կը գալարուի ներքին կիրքերով եւ արտաքին պատերազմներով... ակնկալելով խաղաղութիւն մը աւելի տեւական եւ հաստատուն մը աւելի արդար: Զարմանալի՜ բան. միշտ արդարութեան եւ ազատութեան անունով է որ կը մղուին այդ կռիւները, երէկ եւ այսօր. եւ այսօրը երէկուան անարդարութեան դէմ: Թէ ո՞րքան անարդարութիւն գործուեցաւ երէկ՝ ոչ ոք զգաց այնքան խոր ու դառն որչափ մենք Հայերս, որոնց արեւմտեան բռնութիւնը կը գոչէ անլուելի:

Քաղաքակիրք ազգերու երէկի միլիոնաւոր գոհերու հետ մեծ ալ տուրք միլիոն գոհեր, ներկայիս ալ անոնցմէ անբաժան ենք մեր գոհերով եւ մեր փակատագրով: Բաւ է յիշել Ֆրանսայի բանակներուն մէջ կոռուզ մեր տասնեակ հազար եղբայրները: Աստուած գիտէ քէ քանի գոհուած ու քանի դեռ կենդանի կը մնայ: Եւ խորհիլ որ անոնց մեծամասնութիւնը սուրէ եւ հուրէ խլուածներ էին. Միջառութիւնը անպատիւ սարսուռներէն պրծած՝ փրանսական ովսիսին մէջ կը մահանան...

Ու մեր սերունդի գոհերուն հետ մեծ գոհն ունինք մեր Գրականութեան՝ որ իր անմահութեան մեծաշնորհին մէջ մահացու հարուածներ կը ստանայ ներկայիս: Երբեմնի ճոխ պատկերէն՝ որ վաճառական Հայկական ձեռնարանի կեդրոնին պարծանքն էր եւ աշխարհ մը օտարականներու զարմանքը, այսօր քանի մը կիսամեռ օրագիրներու հաւաքածոյին վերածուած է. Կ. Պոլսէն, Ռումանիայէն, Պուլղարաւէն... ու կը բաւէ: Եւ գիտեմք քէ քիչեր են որ քէ եւ մեզի անհաս զը պլպլան իրենց շրջա-

նակին մէջ, կ'ապրին՝ իրենց առկայծ լոյսով, իրենց իւրի գնով:

Այս տիեզերական տագնապին մէջ, ի հեռուէս մեր գլխուն եկած աղէտներուն, հարկ է որ միշտ անսասն յայտն մը արծարծենք հաւատք մեր ապագային՝ խաբարած մեր անցեալի փառքերուն եւ մտաւոր ու հոգեկան արժէքներուն վրայ:

Պարզ գիտակցութիւն մը, սակայն, անարժէք է: Առանց ջանքի ու ճիգի, առանց առաքինութեան ու պայքարի անհնար է պահպանել հայրենի ժառանգութիւնը: Վա՛յ անոնց որ անգործ ու վատ կեանքով վայելել ու մսխել միայն գիտեն նախնաց հարստութիւնը: Քրտինքով ու գոհողութեամբ շահուած արդիւնքներ՝ քրտինքով ու գոհողութեամբ միայն կրնան պահպանուիլ ու աճիլ:

Այնքան հզոր ու հարուստ, մանաւանդ քէ ճոխ ու շռայլ Ֆրանսան այսօրուան իր ահաւոր ու կսկծալի անկումին մէջ, իր մեծ ու առաքինի գաւակներու ցաւագին խոստովանութեամբ քարոզեց աշխարհի՜ քէ գեղեցիկ ու ազնիւ առաքինութիւններու պակասն էր որ գինք աւերի եւ մահուան դուռն հասցուց, վատնումը իրենց հայրերու մքերած անուան, հարստութեան եւ քաղաքակրթութեան: Եւ ցաւ է ըսել որ գաղթական Հայութիւնը մոռցած իր հայրենի ու ցեղական գեղեցիկ բարքերը փրանսական եւ ընդհանրապէս եւրոպական ժողովուրդներու քերութիւններն էր որ կ'օրինակէր:

Քիչ մը նոյն եղաւ եւ պիտի ըլլայ անկումն ու փակատագիրը դեռ ուրիշ ազգերու: Անսանձ ազատութեան տարփողումը, մոռացումը անհատական, ընկերական, ազգային ու համամարդկային առաքինութիւններու դէպի քայքայում առաջնորդեց: Եւ իսկապէս, պէտք է խոստովանիլ որ ընկերական ու ազգային ամէն ճգնաժամ ու քայքայում կը յաջորդէ նոյն ինքն բարոյական կործանումին:

Ազգասիրութեան հետ մարդասիրութիւն, ազատութեան քով խիղճ եւ իմաստութիւն, կրօնքի եւ Հայրենիքի սեղաններուն առջեւ երկիւղած ու անձնուէր պաշտամունք, պարկեշտ ու խղճամիտ աշխատանք միայն կ'ապրեցնեն մարդը ներդաշնակ իր գիտակցութեան մէջ, ընտանիքի, ընկերութեան եւ մարդոց ազգային ու համամարդկային կեանքին մէջ:

Ահա ինչ որ անհրաժեշտ է խորհրդածել, մանաւանդ մեր տարաբախտ վիճակին ու պայքարներուն մէջ. հետեւաբար մեր սերունդին առջեւ բաժնալ եկեղեցւոյ ու դպրոցի ճամբան, եւ կրօնքի եւ հայրենիքի պաշտամունքով ապրիլ ու ապրեցնել մեր ազգը, միշտ աւելի յուսալից դէպի ազատութիւն եւ բարօրութիւն:

ԽՄԲ.

52

Խմբ. - Միջինար Արքայապետ Եւ Մարտա-	
Ռազմական յիշատակները Ս. Ղազարու Ե Մու-	140
րաւ-Ռազմական վարժարանի մէջ	140
Աղեքսանդրացի. - Միջինար Արքայապետ յի-	141
շատակը Աղեքսանդրի Միջին. Վրթի. մէջ	141
Աղեքսանդրացի. - Աղեքսանդրի Միջին. Վարժարանի Արքայապետ Կեանքէն	142
Խմբ. - Պետրոս Արքեպ. Սարգսեան Նոր-	143
ընտիր Կաթողիկոս Սոյ	143
Խմբ. - Յիշատակարան - Այսօրուան ու	144
Վաղուան մեր սերունդներուն	144

p.

Réd. — La mémoire de l'Abbé Mékhithar à St. Lazare et au Collège Moorat - Raph.	140
Alexandrin. — La mémoire de l'Abbé Mékhithar dans le Collège Mékhithariste d'Alexandrie	141
Alexandrin. — Les boy scouts du Collège Mékhith. d'Alexandrie	142
Réd. — Mgr. Pierre Saradjian Patriarche de Sis	143
Réd. — Aux générations Arméniennes	144

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ

- Պերպերեան Հ. - Արշակ Բ. Եւ Քէօօղլու. (Արտատպուած «Ապագայ» շարա-
թաթերէն, սրբազրութիւններով եւ յաւելումներով). 1938. 52 45.
Գեղ. Տպարան Խ. Մաթիկեան, 52 1-32. «Արաքս» Տպ. Պ. Բ. Թօփալեան,
52 33-45: Հեղինակէն:
- Հ. Մկրտիչ Վրդ. Պոտուրեան. - «Գաղութահայ Տարեգիրք» Բ. տարի 1940.
Հրատարակութիւն «Գաղութահայ Հրատարակչական»-ի: Պուրէշ 1940,
Տպ. «Հայ - Մամուլ». 52 235, դին 120 էջ: Հեղինակէն:
- Պրօֆէսոր Բժշկապետ Գ. Մեհրաբեան. - Տուրքերէնէն եւ նրա դէմ կուռելու
հանրամատչելի միջոցներ. երկրորդ տպագրութիւն. Թիւ 24: Նոր - Զու-
ղա, Տպ. Ս. Ամենափրկչեան Վանքի. 1936:
- Նոյնը պարսկերէն լեզուով:
ձեռնարկ Գ. - Հոգիին բարբառը - Ժողովրդական երգեր, 12 հատ, ձայնա-
գրուած եւրոպական խաղերով. (Ռումաներէն - Հայերէն). Ա. հատոր,
52 21, Bucuresti, 1939. Վիճակագրութիւն Ա. Կրտիկեան:
Ա. Ծառուկեան. - Առաջատարներ. Հայկ. 1939, Տպ. Ա. Տէր-Սահակեան,
52 80, դին 10 ֆր. Հեղինակէն:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

- Պարտադիր ազրոյ կանոններ. 1936, 52 20:
Հրահանգներ ուսուցիչներու եւ առեւտրային նշանակումներու կարգի միա-
սին. 1936, 52 35.
Դպրոցի մասին որոշումներ. 1936, 52 160, դ. 2 ա.
Ծրագիրներ մեծահասակներու, անդրադասներու, եւ կէս - դպրոցի տղան
վերացման դպրոցներու. 1936, 52 40, դ. 40 4.
Ծրագիր միջնակարգ դպրոցներու. 1936, 52 46, դ. 1 ա. 20 4.
Քաղաքական գաղափարութեան օրէնագիրք. 1936, 52 38.
Մանկավարժական գործնական ծրագիր (վիճակագր.). 1936, 52 71.
Կանոնադրութիւն յեղափոխութեան մարտիկներու. 1936, 52 40.
Ծրագիր եւ կանոնադրութիւն քաղաքային խորհուրդի սեկցիայի. 1936, 52 11.
Կանոնադրութիւն Լեհիստանի քաղաքային խորհուրդի աշխատութեան. 1936, 52 12.
Հրահանգ ձեռագրի անձնական ընթացիկ աշխատութեան. 1936, 52 15.
Հրահանգ վիճակագրութեան վարկաւորման մասին. 1936, 52 15.
Գիւղերու կարգի եւ վիճակագրութեան վարկաւորման մասին. 1936.
Յուշատեար Հակաօդային պաշտպանութեան մասին. 1936.